

27. Ders

İKİLİ İSİMLER (TESNİYE)



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

İSİM

Sayı yönünden

İkili

Müsenna

Tekil

Müfred

Çoğul

Cemi'



Müfred kelimesi
fert kelimesi ile
aynı kökten gelir.



FERD

MÜFRED



Tesniye ve müsenna

kelimeleri

شَى

kökünden türemiştir.



شَى : katlamak, drme

anlamındadır.

Drlen Őey bir kat iken
iki katlı olmuŐ olur.



Senâ,
tekrar tekrar
yapılan medihdir.



SENA

TESNİYE

MÜSENNA



Cemi' kelimesi

جَمَع kökünden gelir.



BU KÖKTEN TÜRKÇEYE GEÇEN KELİMELER:

Cem'

Câmi'

İctimâ'

Cemaat

Cuma

Câmia

Cemiyet

İcma

Mecmua

Bir ismi

İKİLİ İSİM YAPMAK

(TESNİYE)



Aynı türden iki varlığa
delalet eden isimlere
tesniye ya da müsenna
denir.



Bir ismi

tesniye yapmak için

ismmin sonuna

ان eki getirilir.



اِنَّ



رَجُلَانِ = رَجُلٌ + اِنِ



bir adam

رَجُلٌ

iki adam

رَجُلَانِ



bir cennet



iki cennet



bir dűşman

خَصْمٌ

iki dűşman

خَصْمَانِ



bir topluluk

جَمْعٌ

iki topluluk

جَمْعَانِ



اَبْ eki alan isimler

merfudur.

Sonu ötreli isim konumundadırlar.



Merfu

الْمُدْرِسَانِ فِي الْمَدْرَسَةِ

Haber

Müpteda

İki öğretmen okuldadır.



Kur'an'i

Anlayarak Okuma Rehberi

Merfu', mansub ve mecrur ne demektir?

Kelimeler, birbirleri ile olan ilişkilerine ve cümle içindeki konumlarına göre irab alırlar.

Yani kelimelerin sonları *buna göre şekillenir.*

İsimler de *ya merfu', ya mansub, ya da mecrur* durumda bulunurlar.



İsimlerin **merfu'** oldukları durumlar:

- * **yalın hal**
- * **fiil cümlesinde fail olma konumu**
- * **isim cümlesinde müpteda ve haber olma konumu**



İsimlerin mansub oldukları durumlar:

- * fiil cümlesinde mef'ul (nesne) olma konumu
- * nasb eden edatların isim veya haberleri



İsimlerin **mecrur** oldukları durumlar:

- * harf-i cerden sonra gelme durumu
- * isim tamlamasında ikinci öge (muzafun ileyh) olma durumu



اِنِ eki,

Mansub ve mecrur

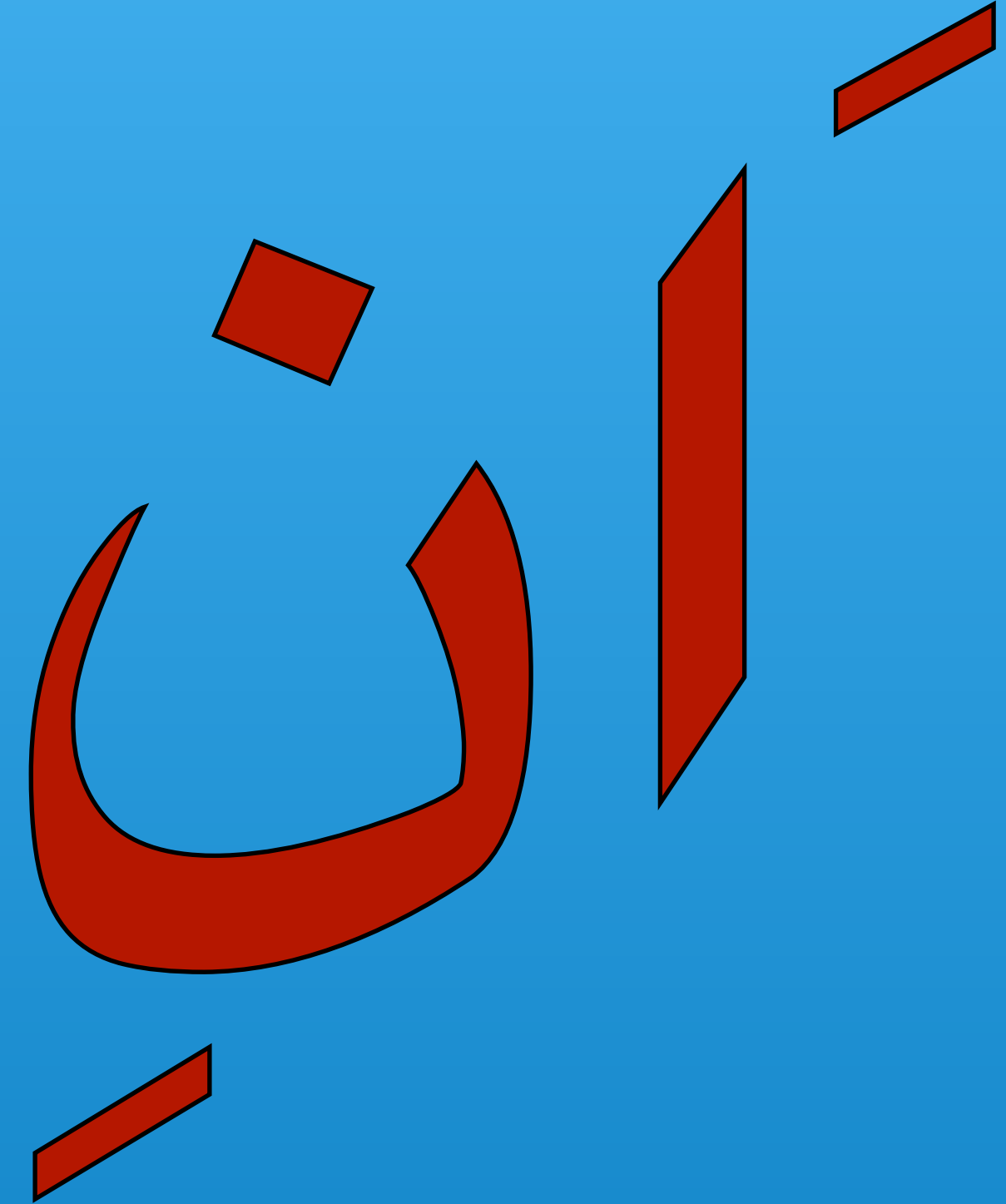
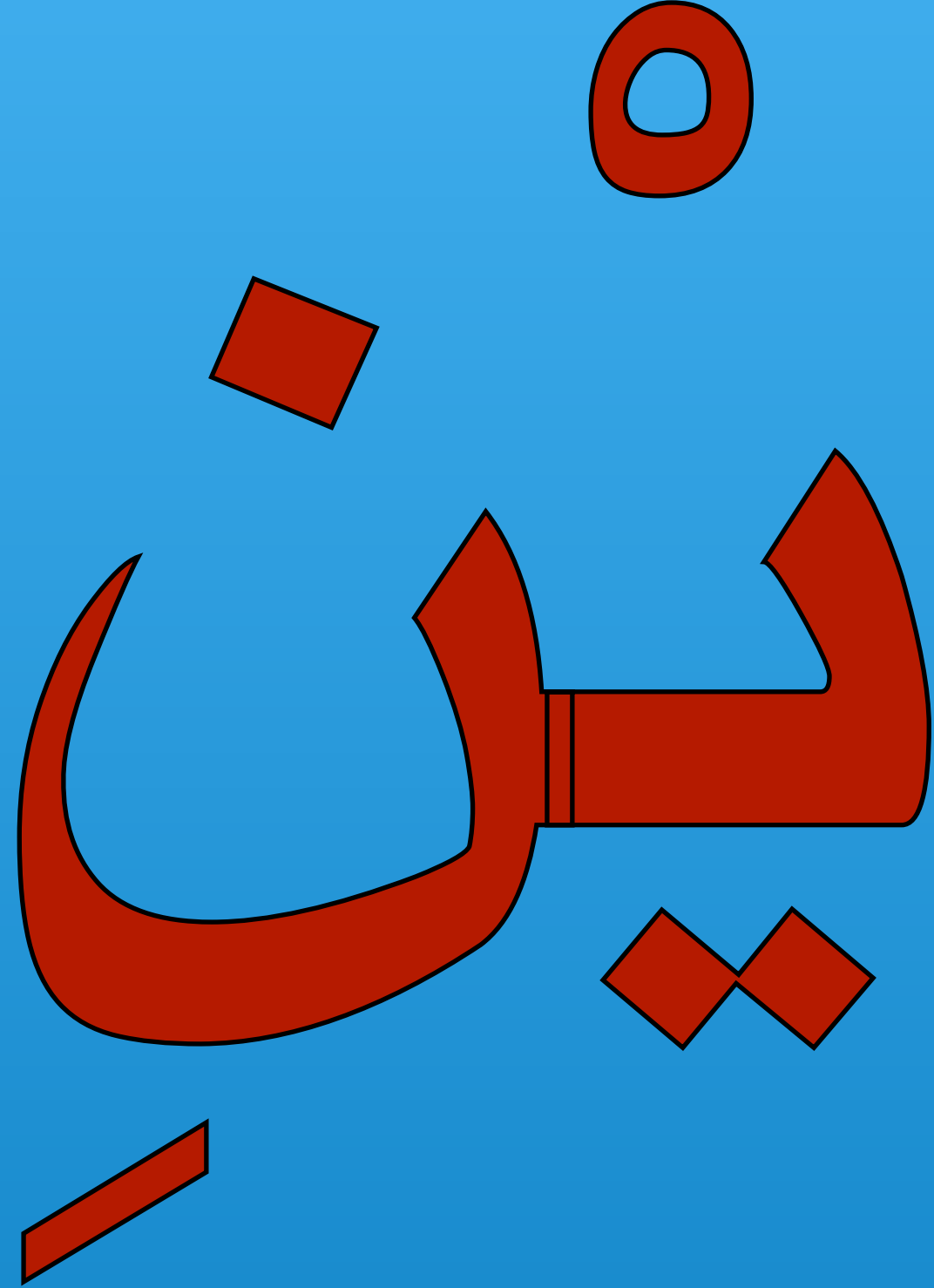
hallerde

يِنِ olur.



Yani *sonu üstünlü ve esreli*
olma durumunda,
elif harfi *ye* harfine dönüşür.





Mansub

رَأَيْتُ الْمُدْرِسِينَ فِي الْمَدْرَسَةِ

Okulda iki öğretmeni
gördüm.



Kur'an'i

Anlayarak Okuma Rehberi

Mecrur

سَلَّمْتُ عَلَى الْمُدْرِسَيْنِ فِي الْمَدْرَسَةِ

Okulda iki öğretmene
selam verdim.



Kur'an'i

Anlayarak Okuma Rehberi

Aradaki farkı

tekil bir kelime ile

karşılaştırma yaparak

görelim.



Mecrur

رَجُلٌ

رَجُلَيْنِ

Mansub

رَجُلًا

رَجُلَيْنِ

Merfu'

رَجُلٌ

رَجُلَانِ



Kur'an'i

Anlayarak Okuma Rehberi

mansub/mecrur

جَبَّيْنِ
خَصْمَيْنِ
جَمْعَيْنِ

merfu'

جَبَّانِ
خَصْمَانِ
جَمْعَانِ



DIKKAT

İkili isimlerde **nun** harfi
her zaman **esrelidir**.



Merfu' olsun,

mansub veya **mecrur** olsun,

tesniye isimlerin sonundaki

nun harfi

her zaman esrelidir.



mansub/mecrur

جَاطِٓنِ

خَصْمِٓنِ

جَمْعِٓنِ

merfu'

جَاطَانِ

خَصْمَانِ

جَمْعَانِ



İkili isimler,

İsim tamlamasında **muzaf** olursa,

yani birinci öge durumunda olursa,

sondaki **nun** harfi düşer.



İki öğretmen
okuldadır.

المُدْرِسَانِ فِي الْمَدْرَسَةِ

Okulun iki
öğretmeni

مُدْرِسًا الْمَدْرَسَةِ

Nun
düşmüş

İki müslüman
şehirdedir.

اَلْمُسْلِمَانِ فِي الْمَدِينَةِ

Şehrin iki
müslümanı

مُسْلِمًا الْمَدِينَةِ

Nun
düşmüş

İkili isimler,
belirli de olsalar,
belirsiz de olsalar
sonları değişmez.

Sadece belirli olanların başında
ال takısı bulunur.



Ayetlerden Örnekler



أَسْتَعِينُ بِاللَّهِ



بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Mâide Suresi 23:

Merfu

قَالَ رَجُلَانِ

Fail

İki adam

Fiil

Dedi

Sonu ötreli gelmesi gerekirdi
ama ikili kelimelerde ötreli olma durumu,
nundan önce gelen elif ile sağlanır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Kasas Suresi 15:

فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يُقَاتِلَانِ

Orada kavga eden iki adam gördü.



Kasas Suresi 15:

يَقْتُلَانِ

kavga
ediyorlar

رَجُلَيْنِ

iki adam

فِيهَا

orada

فَوَجَدَ

buldu



بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Kasas Suresi 15:

Mansub

Mef'ul

فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ

Fiil

Fail

İki adam

orada

buldu

Sonu üstünlü gelmesi gerekirdi
ama ikili kelimelerde üstünlü olma durumu,
nundan önce gelen **ye ile** sağlanır.



Kur'an'i

Anlayarak Okuma Rehberi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Nahl Suresi 76:

وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا رَّجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ

**Allah, (şöyle) iki adamı da misal verdi:
Onlardan biri dilsizdir...**



Nahl Suresi 76:

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ

dilsizdir

onlardan
biri

iki
adam

Allah
misal olarak
verdi



بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Hac Suresi 19:

هٰذَانِ خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِی رَبِّهِمْ

**İşte iki hasım taraf ki,
Rableri hakkında tartışmaya girmişlerdir.**



Hac Suresi 19:

هُدًانِ خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ

Rableri
hakkında

tartışmaya
girdiler

iki
hasım

bu ikisi



بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Hac Suresi 19:

Merfu

هٰذَا اِنْ خَصْمَانِ

Haber

Müptadâ

iki hasım

bu

Sonu ötreli gelmesi gerekirdi
ama ikili kelimelerde ötreli olma durumu,
nundan önce gelen elif ile sağlanır.



بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Kehf Suresi 32:

وَاصْزِیْبْ لَهُمْ مَثَلًا رَّجُلَیْنِ
جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَیْنِ مِنْ أَعْنَابٍ

Onlara řu iki adamı örnek ver:
Onlardan birine iki zm bađı vermiřtik.



Onlara misal
olarak ver

وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا

iki adam

رَجُلَيْنِ

yaptık

جَعَلْنَا

onlardan birine

لَاخِذٍ هِمًّا

iki bahçe

بِطْنَيْنِ



بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Kehf Suresi 32:

Mansub

Mef'ul

جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ

Fiil

Fail

İki bahçe

onlardan
birine

yaptık

Sonu üstünlü gelmesi gerekirdi
ama ikili kelimelerde üstünlü olma durumu,
nundan önce gelen **ye ile** sağlanır.



Kur'an'i

Anlayarak Okuma Rehberi

Merfu' olsun,



mansub veya mecrur olsun,

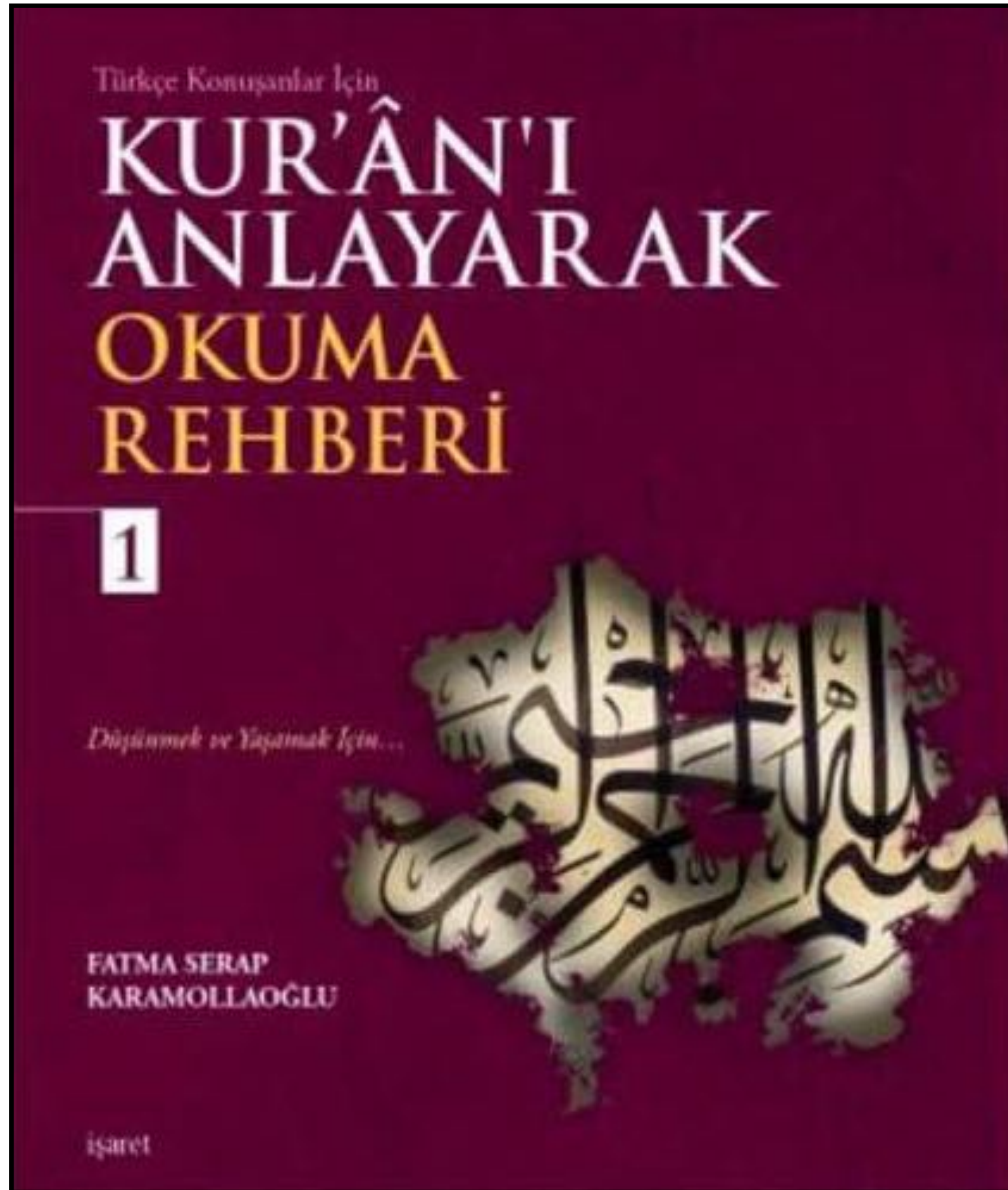
tesniye isimlerin sonundaki

nun harfi

her zaman esrelidir.



Fatma Serap Karamollaoğlu



**Türkçe
Konuşanlar
İçin
Kur'ân'ı
Anlayarak
Okuma
Rehberi**

Lütfen
abone olmayı
unutmayalım 😊



Kur'an'ı

Anlayarak Okuma Rehberi